13.9.2022

Lakko-oikeuden rajaaminen lakeja säätämällä on häpeällistä, osa 2

Maan hallitus on jatkanut potilasturvallisuuslain valmistelemista, jolla on tarkoitus rajata hoitajien lakko-oikeutta. Vastustamme lakiesitystä, joka on valmisteltu kiireessä ja kaikkia asianomaisia kuulematta.

Lakiesityksessä todetaan, että: "*Laissa säädettyjä keinoja ei voitaisi käyttää miltään osin työtaistelun murtamiseen eikä työvoimapulasta tai siihen osoitettujen voimavarojen riittämättömyydestä aiheutuvien ongelmien ratkaisemiseen."* Toteamus vie pohjan koko lakiesitykseltä, koska esityksellä murretaan työtaistelun mahdollisuus, eikä sillä ratkaista perimmäistä ongelmaa eli hoitajapulaa.

Lakko-oikeus on työntekijöiden perusoikeus demokraattisessa yhteiskunnassa ja Suomessa vahvasti lailla turvattu. Ammatillinen yhdistymisvapaus (PerL13§), johon sisältyy myös työtaisteluoikeus, kuuluu perustuslain suojaamiin perusoikeuksiin. On ehdottoman tärkeää, että työtaistelua perusoikeutena ei lähdetä rajaamaan. Lakiesityksessä työtaisteluoikeutta rajataan, mutta jää epäselväksi mitkä tilanteet ja toimialat kuuluvat sen piiriin, milloin ja miten ne määritellään ja kuka tekee päätökset ja mihin perustuen. Lakiesityksen määritelmä *hengen ja terveyden vakava uhka,* kun voi tarkoittaa hyvinkin erilaisia tilanteita ja olosuhteita ja vaihdella käsitteenä määrittelijän mukaan. Ymmärrämme ammattimme perusteella hengen ja terveyden turvaamisen tärkeyden. Se voidaan kuitenkin turvata parhaiten takaamalla hoitajille mahdollisuus tehdä työnsä hyvin palkalla, joka vastaa työn vaativuutta ja olosuhteissa, jotka takaavat sekä potilasturvallisuuden että työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin toteutumisen.

Miten varmistettaisiin oikeusturvan toteutuminen niille työntekijöille, jotka joutuvat tekemään lakiesityksen mukaista lakonalaista työtä? Työntekijöiden oikeusturva väistämättä kärsii, jos työnantajan ei lakiesityksen mukaisesti tarvitsisi tietyissä työtaistelutilanteissa noudattaa työaikalakia, työehtosopimuksia tai vuosilomalakia. Työntekijän pakottaminen töihin uhkasakolla ei pitäisi kuulua suomalaisen sopimusyhteiskunnan keinovalikoimaan. Tämänkaltaisilla toimilla voi olla kauaskantoisia ja negatiivisia seurauksia koko hoitoalan veto- ja pitovoiman parantamiseksi, mikä on ollut keskeinen tavoite työehtosopimusneuvotteluissa.

Mediassa on tuotu esille hoitajajärjestöjen työtaistelukeinojen kyseenalaisuus. Vähemmälle on jäänyt työnantajan vastuu nykyisestä tilanteesta. Hoitajapula on ollut pitkään tiedossa ja työnantajilla on ollut aikaa tehdä korjauksia palkkauksen ja työolojen osalta. Hoitajaliitot yrittävät lakkosuunnitelmillaan saada parannuksia jo pitkään tiedossa olleisiin hoitoalan ongelmiin, joista suurin on työvoimapula, muita ongelmia väheksymättä. Alan imago on kärsinyt valtavan tappion epäkohtien vuoksi ja se puolestaan aiheuttaa sen, että nuoret eivät jatkossa hakeudu alalle siinä määrin kuin aikaisemmin. Lakko-oikeuden rajaaminen vaikeuttaisi entisestään ammattitaitoisen henkilökunnan saamista alalle.

Toistamme huhtikuisen viestimme: ”WHO:n raportissa (The State of the World’s Nursing 2020) maailman johtajia kehotetaan vahvistamaan sairaanhoitajien asemaa nopeasti. Tähän asiaan on Suomessakin herättävä. Kaikki voimat on keskitettävä siihen, miten saamme alan palkkausta ja työoloja kehitettyä. Lainsäädäntöhanke, jolla voidaan laillista työtaisteluoikeuttaan käyttävät hoitajat uhkasakon voimalla pakottaa töihin, on häpeällinen. Suojelutyöstä voidaan ja pitää neuvotella työpaikoilla – eikä uhata sakoilla!”

Lisätietoja:

Suomen Työterveyshoitajaliitto ry
Puheenjohtaja Inka Koskiaho, 0505368226, inka.koskiaho@gmail.com